

Consilia Seu Responsa Juris

Schmalzgrueber, Franz

Augusta Vindelicorum & Ratisbonae, MDCCXL

Cons. LX. Paupertatis. Exacta Disquisitio, ad quid Religiosus teneatur sub
gravi peccato vi Voti Paupertatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72304](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72304)

CONSILIO LXX.

De casu nimiæ laxitatis in materia voti paupertatis Religiosæ.

SUMMARIUM.

1. Fatti species.
2. 3. 6. 7. Religiosus potest peccare contra paupertatem, quin peccet contra justitiam, & viceversa.
4. 5. Potest Religiosus eodem actu peccare graviter contra justitiam, & leviter contra paupertatem, ac viceversa.
8. Religiosus ex voto paupertatis obligatur, ne proprium quid habeat, vel aliquo tanquam proprio utatur.
9. Item paratus esse debet ad exuendam possessionem, & usum rerum.
10. Absque consensu superioris nihil potest accipere, absumere, alteri donare &c.
11. Nec permittare res sibi concessas:
12. Nec mutuo vel commodatio dare:
13. Nec pro labore distribuere res sibi commissas.
14. Nec Eleemosynas ex bonis Monasterii dare ultravoluntatem superioris.
15. Accepta ab aliis absque facultate, non potest suo nomine Religiosus donare alteri.
16. An possit accipere pecuniam nomine alterius, sed suò arbitrio expendendam?
17. 18. Res concessa ad certum usum, non possunt applicari alteri usui.
19. 20. Ex rebus, quæ domi sunt, nihil potest Religiosus sibi usurpare:
21. 22. Nec ab externis pro se accipere sine licentia.
23. Contra paupertatem est pecunias recipere in vim depositi: aliud est, si accipientur pura custodia causa.
24. Non potest Religiosus pecunias expendere in res illicitas aut vanas, etiam cum permitta superioris.
25. Non decet retinere superflua.
26. Religiosus tenetur in rebus conservandis eam diligentiam praestare, quam Usuarius, qui præcario re aliena utitur.
27. Non tamen tenetur ex culpa levi.
28. Difficilis est resolutio questionis, quando peccetur graviter contra paupertatem.
29. Quantitas sufficiens ad peccatum mortale fur-
- ti, etiam sufficit ad constituendum peccatum mortale contra paupertatem.
30. seqq. Admissa hac regulâ referuntur varia sententia circa quantitatem, qua constitutat peccatum grave contra votum paupertatis.
33. seq. Probabilis gravitas peccati contra paupertatem defumenda est ex materia furti secundum se, seclusis aliis circumstantiis.
35. Gravissimum peccatum rem alienando, destruendo &c. quam præcisè usurpando.
36. In consumptione esculentorum major quantitas ad peccatum grave requiritur, quam in aliis rebus.
37. Plures violationes leves paupertatis an & quando coalescent in unam gravem?
38. Quantitas ad peccatum grave contra paupertatem sufficiens, ampliatur ab aliquibus ad unum aureum, à nemine ad tres aureos.
39. Licentia, quæ excusat subditum à paupertatis transgressione, debet esse voluntaria superiori:
40. Et justa:
41. Potest esse expressa, vel tacita, vel præsumpta.
42. sufficit licentia præsumpta, si Superior ob aliquam difficultatem non aditur, præsumitur tamen non esse absolute invitus:
43. Fere semper tamen committitur peccatum veniale, quia Superior modum improbat.
44. Licentia præsumpta non est, si creditur quid Superior eam nolit dare, nisi actu petatur.
45. 46. si subditus strictum jus habet ad aliquam potest ea absque licentia acquirere, si Superior neget.
47. Alius Religiosus contra paupertatem agit accipiendo absque licentia, etiam si Superior imprudenter neget.
48. Datur etiam licentia generalis in rebus minoris momenti.
49. seqq. Pena violentium paupertatem.
52. Decisio Controversia.

FACTI

FACTI SPECIES.

I.

Rbogastus Religiosus Professus furatur Monasterio ex hujus rebus una acceptance tres aureos, persuadetque sibi, se tali furto peccatum grave non commisisse. Ut hoc sibi persuadeat, proponit sibi hoc fundamentum, quod putat in praxi tutum esse, nimurum, nunquam peccari graviter contra paupertatem Religiosi, nisi simul etiam peccetur graviter in genere furti contra iustitiam. Cum ergo generalis doctrina apud DD. sit, quod gravitas peccati in genere furti desumatur ex quantitate sustentationis diurnae, concludit, graviter contra paupertatem a Religioso non peccari, nisi tantum furetur, quantum sufficit ad sustentationem diurnam personarum Monasterii, in quarum numero includit non tantum ipsos Religiosos, sed etiam famulos, ancillas, opifices &c. infirmientes Monasterio. Existimat autem, ad mensurandam gravitatem furti contra iustitiam, consequenter etiam peccati contra paupertatem considerandas esse facultates ipsius monasterii; nam, si monasterio, non diviti extraneus quis furetur florenos tres, alius prædiviti monasterio duos aureos, judicat neutrum peccare graviter, neque sub gravi obligari posse ad restitutionem ei faciendam. Ex quo infert, cum Religiosus considerandus sit instar filii, & filii ex rebus parentum suorum sine peccato mortali plus possint subducere, quam alii extranei, etiam Religiosum non peccatum graviter contra paupertatem, si monasterio, licet non diviti furetur semiduplo plus, quam tres florenos; prædiviti autem (quale dicit esse suum Monasterium) tres aureos. Dubitatur, an doctrina hæc aliquam probabilitatem habeat quoad praxim, & forum internum? Responsio ad hoc dubium patebit ex resolutione sequentium Quæstionum.

QUÆRITUR I.

An Religiosus peccare possit graviter contra paupertatem, quin graviter peccet contra iustitiam in punto furti & viciissim?

2. **R**esp. posse utrumque fieri. Et quidem contra paupertatem peccat Religiosus, non vero contra iustitiam, quando dominus rei Religioso dat licentiam de hac disponendi revocabiliter & ita, ac

sub ista conditione, ut illa Monasterio non acquiratur; nam si Religiosus de tali re disponat, & ad ita disponendum non petat licentiam, seu consensum a suo Prælato, ita disponendo peccat contra paupertatem, quippe cum de nulla re temporali sine consensu Prælati sui expresso, vel tacito Religiosus disponere viventi paupertatis religiosæ possit: non vero peccat contra iustitiam; nam dispositio hæc non fit invito domino. Nulla autem dispositio de re quapiam temporali repugnat iustitiae, si dispositio talis non fit invito domino, ut cum reliquis DD. notat

Less. l. 2. de just. c. 41. n. 80. Illung tract. 4. D. 2. n. 212.

Contra Religiosus adversus solam iustitiam peccat, quin peccet contra paupertatem, si utatur re aliena cum consensu Prælati, & usus talis rei sit conveniens statui Religioso, dominus autem rei sit invitus contra talem usum.

Illung D. 2. cit. n. 213.

Ratio est, quia contra paupertatem solummodo peccatur, quando vel non adest consensus Prælati, vel usus sit talis, ut ejusmodi usum Prælatus Religioso suo subdito non possit concedere. ponitur autem hic, quod usus talis rei non sit inconveniens statui religioso, & Prælatus Religioso suo subdito usum ejus concedat. ergo contra paupertatem tali casu non peccatur; peccatur autem contra iustitiam, quia Religiosus utitur re aliena invito domino.

Similiter potest Religiosus uno, eodem que acta peccare graviter contra iustitiam, & leviter contra paupertatem, & viceversa. Exemplum primi esto: fator habet unicam acum, nec potest hic & nunc aliam acquirere; hanc Titius Religiosus fatori auferit, & inde sequitur fatori grave damnum; quia artem suam exercere, & sic victimam sibi comparare non potest. In hoc casu Religiosus, acum fatori auferens, ob grave damnum, quod fator invitus patitur, peccat graviter contra iustitiam: non autem peccat graviter contra paupertatem; quia gravitas peccati contra paupertatem non a damno proximi, mediate, & per accidens tantum illato, sed ab estimabilitate rei secundum se mensuratur.

Illung D. 2. cit. n. 214. & 215.

aliud exemplum est, si homini pauperi Religiosus surripiat unum, vel duos argenteos, & de hac pecunia sine facultate Prælati sui disponat; nam tali casu ob damnum grave, quod pauper exinde patitur, graviter Religiosus peccat contra iustitiam; non autem graviter peccat contra paupertatem, quippe cum in ordine ad violationem paupertatis, an gravis illa, vel levius sit, mensura juxta modum dicta non sit sumen-

sumenda à quantitate damni mediate, & per accidens illati, sed ex aestimabilitate rei secundum se spectatae, quæ in casu dato secundum se gravis non est.

Palao tract. 16. D. 3. p. 20. n. 2.

Contra potest Religiosus peccare leviter contra justitiam, & graviter contra paupertatem, ut si lures regi, vel alii homini ditissimo duos, vel tres florenos; nam talem sommam accipiendo à tali homine, si solum spectetur damnum, quod is, cui illa subrepta est, inde accepit, peccat leviter contra justitiam, de ea autem disponendo sine licentia superioris peccat graviter contra paupertatem. Atque hinc regula illa, quæ dicitur, violationem paupertatis gravem esse, quoties violationis gravis est, per ea, quæ monent.

Suar. tom 3. de Relig. lib. 8. c. 6. n. 9. & Palao punt. 20. cit. n. 3.

non est perpetua; nam juxta istos, stante violatione justitiae secundum se levi, violationis paupertatis potest esse gravis, quippe cum ad violationem justitiae gravem major videatur requiri quantitas, quam ad violationem paupertatis. Rationem dant, quia gravitas violationis justitiae desumitur ex lectione proximo facta in bonis exterioribus, ad usum vita necessariis, quæ latiorem viam habet, quam laesio paupertatis, quæ desumitur ex infidelitate, per hoc commissa, quod Religiosus non exequatur, quæ DE O promisit in sua Professione, quæ infidelitas, utpote cultus Divini omissione, ad sui gravitatem minori materia contenta est.

Atque ex hoc deducitur sequens Corollarium, scilicet frequenter quidem cum, qui violat votum Paupertatis, committere peccatum furti, & injustitiae, non tam semper. Utrumque committit Religiosus, si furtum faciat ex rebus Monasterii sui, vel à seculari absoluto donata recipiat, retineat, vel expendat, superiore inconsulto; nam ita donatae res in dominium Monasterii transeunt, & sic idem est hujusmodi res, inconsulto Superiore, accipere, retinere, & expendere, ac si hoc facheret ex rebus ipsius Monasterii. Peccatum contra paupertatem Religiosam autem committit Religiosus, non autem peccatum furti, vel injustitiae in casu proposito sub num. 2. quippe cum eo casu Dominus non sit invitatus, utpote retinens dominium, & administrationem rerum, Religioso pro usu ejus ab ipso concessarum.

Cordub. summ. q. 109. Navar. lib. 3. dederit. p. 3. dub. 3. n. 182. Sayr. Clav. Reg. lib. 9. c. 16. n. 21. Sanch. lib. 3. moral. c. 19. n. 55. & c. 20. n. 7. cum seqq. Less. lib. 2. de just. c. 41. dub. 9. n. 80. Palao p. 20. cit. n. 4.

Contra verò peccatum furti committit Religiosus, quin adversus paupertatem Religiosam peccet, si res furtu subreptas

R. P. Schmalzgrueber Consilia.

cum licentia superioris, ignorantis, quod furto sublata sint, retineat, usque utatur; nam tali casu res istas jam non proprio, sed nomine alieno usurpat. Doctrinam istam

Sanch. c. 20. cit. n. 10. & Suar. l. 8.

cit. c. 11. n. 15.

extendunt etiam ad casum, si Religiosus à secularibus rem accipiat, non ut sibi retineat, sed ut monasterio tradat, aut aliena contra dominii voluntatem destruat: rationem dant; quia tunc Religiosus nihil sibi usurpat. Contrarium tamen tenent

Valent. 2. 2. D. 10. q. 4. p. 3. 7. pater

Less. lib. 2. c. 41. dub. 9. n. 79. Palao

n. 4. cit.

ex ratione, quia paupertatis violationem constituit rei temporalis usus, & administratio absque licentia legitimâ superioris. atqui surripiens rem alienam, ut monasterio tradat, jam usurpat illam, illaque utitur absque superioris legitima licentia, igitur hoc casu jam violat paupertatem: neque sic accipientem excusat, quod ex superioris voluntate rem istam acceperit; nam ea voluntas: utpote iniqua, nullius effectus est, quippe cum superior subditis suis concedere nequeat, quod ipse administrare non potest. Multo magis paupertatem violat Religiosus rem alienam, Domino illius invito, destruens; cum enim nihil magis proprium dominii excogitari possit, quam rei destruatio, sic destruendo jam usurpat rem alienam non retinendam.

QUÆRITUR II.

Ad quid Religiosus teneatur vi voti paupertatis?

R Espondeo inquit ex hoc voto obligatur Religiosi omnes, & singuli, ne proprium quid habeant, vel aliquo tanquam proprio utantur, prout constat ex

can. non dicatis 11. caus. 12. q. 1. c. Monachi 2. c. super quodam. 4. & c. cum ad Monasterium 6. de stat. Monach. & Canon. Regul.

nam hoc votum emitentes se abdicant in perpetuum omni rerum temporalium exteriorum, quæ bona fortuna dicuntur, dominio, possessione, & alio reali jure, vel saltu liberali dispositione, & usu illarum. Consequenter omnis dispositio, alienatio &c. talium bonorum, sine consensu Prælati facta, non solum illicita, sed etiam invalida est.

Valent. tom. 3. D. 10. q. 4. p. 3. Sanch. l. 7. moral. c. 18. n. 25. Less. lib. 2. de just. c. 41. n. 78. Laym. lib. 4. tract. 5. c. 7. n. 1.

Et hoc procedit, etiam si Religiosus (ut fit in

in Societate Iesu) aliquamdiu post emissione vota Religiosa retineat proprietatem bonorum suorum; nam, si Religiosus de bonis, quæ vel ante ea vota acquisivit, vel postea acquirit, sive inter vivos, sive mortis causa absque superioris consensu disponat, pro quantitate materiæ contra votum paupertatis peccat mortaliter.

Laym. c. 7. cit. n. 3.

9. Et hinc 2. paratus esse debet ad exuendam possessionem, & usum rerum sibi concessarum omni momento, quo Superior iussit, quia non potest hæc retinere, nisi cum dependentia à voluntate Superioris.

Less. c. 41. n. 78. cit.

Ex quo proin sequitur, quod transgressor voti paupertatis sit Religiosus, si quid abscondat, ut liberæ dispositioni superioris subducatur; hoc enim semper judicatum fuit continere culpam proprietatis, prout colligitur ex

c. super quodam 4. & c. cum ad Monasterium 6. cit. Less. n. 78. cit.

Extenditur 1mō ad casum, si Religiosus, quæ cum Prælati licentia accepit, postea abscondat, ne Prælatus ea volens revocare, propositum suum exequi possit.

Sylv. V. Religio 6. q. 7. diæt. 1. Mendoz. q. 8. concl. 4. Sanch. lib. 7. Moral. c. 19.

n. 60. Laym. c. 7. cit. n. 8. ¶ septimō.

Item 2dō si dum illa ipsi à Prælato admuntur, murmuraret, quasi injuriæ affectus esset. Nec minus 3. si murmurare, & querelis impedit, quo minus Prælatus revocare, aut auferre rem audeat; nam tales actus sunt tanquam dominii independentis, seu iuris proprietarii, qui voto Religiose paupertatis repugnant.

Leil. lib. 2. de just. c. 4. n. 25. & c. 41.

n. 78. cit. Sanch. lib. 7. moral. c. 19.

n. 60. Laym. n. 8. cit. post Joan. Andr. Archid. & alios. iuxta quos proprium dicitur, quidquid celas Prælatum, vel contra ejus voluntatem tenes.

10. 3. Non potest rem quamplam seu domi suæ, seu foris, etiam ex iis, quæ ad victum, vestitum &c. pertinent, sine superioris sui consensu espresso, tacito, vel præsumpto accipere, retinere, absumere, alteri donare &c. & si contra fecerit, adversus paupertatem Religiosam peccabit. Ita communis cum

S. Antonin. p. 3. tit. 16. c. 1. §. 11.

Major. in 4. diæt. 38. q. 9. Sylv. V. Religio 6. q. 7. Navar. Comment. 2. de regular. n. 20. & in summ. c. 17. n. 105.

Azor. p. 1. lib. 12. c. 12. Valent. tom.

3. D. 10. q. 4. p. 3. Less. c. 41. cit. n. 78.

Sanch. lib. 7. moral. c. 19. Laym. c. 7. cit. n. 4.

Et hoc etiam procedit quoad esculenta, & poculenta, quæ domi v. g. in mensa apponuntur; quia nec ista contra Prælati voluntate Religiosus secum auferre, vel alteri largiri potest, prout cum aliis docet

Mendoza concl. 3. Sot. lib. 4. de just. q.

1. art. 1. concl. 2. Laym. c. 7. cit. ¶ ter. tio violat.

ex paritate facta cum eo, qui exceptus est convivio; nam is, qui convivio aliquem excipit, non facit illum dominum esculentorum, & poculentorum, quæ apponuntur, neque copiam ei facit, ut illa ad alios transportet, aut in propriam domum secum afferat. Nec quidquam iuvat, si Religiosus in sui excusationem dicat, se propriâ parsimoniam, seu genium suum defraudando aliquid reservâvit, ut in alios liberalis esse poslit; cum enim ille dominii incapax sit, ita parcendo, vel reservando, nihil sibi proprium acquirit, sed ea, quæ à Religioso non consumantur, in bonis Monasterii remanent, ac propterea sine Prælati consensu nulli dari, aut alia ratione expendi ab eo possunt.

Laym. c. 7. cit. n. 5.

Et hinc iuxta eundem Doctorem l. cit. id, quod etiam

Navar. de redit. Ecol. q. 1. monit. 33.

Lud. Beja p. 4. cas. 32.

tradunt, scilicet, quod Religiosus, extra Monasterium vivens, id, quod ex designatis sibi annuis reditibus parcius vivendo colligit, donare possit consanguineis pauperibus, verum duntaxat est, si rationabiliter præsumptus Prælatus consensu accedat, vel si liberam, atque à Prælato independentem administrationem habeat, ut quia est Beneficiatus, vel à summo Pontifice dispensationem obtinens.

4. Non potest absque Prælati sui consensu permutare res sibi concessas; nam permutatio est actus dominii, vel liberæ administrationis, quæ Religiosi ordinariæ carent. Videtur quidem

Rodriq. p. 2. summ. c. 31. n. 7.

senisse, per hujusmodi permutationem non peccari mortaliter, tametsi illa cum externis instituatur, modo conventui jaætura magna inde non eveniat; quia æqualia cum permutatis recipit. Sed merito contrarium docent

Sanch. l. 7. moral. c. 19. n. 67. &

Laym. c. 7. cit. n. 4. ¶ sed quid sentiendum.

Ratio est, quia, ut dictum est, est actus dominii, qui à solo habente dominium, vel legitimam rei administrationem rectè fieri potest. Et hinc, si res sit magni momenti, per talem permutationem videtur peccari mortaliter. Sæpe tamen præsumi potest, superiorum invitum non esse, ut quæ Religioso ad suum usum concessa sunt, v. g. Breviarium, aut vestem cum aliis commutet, quæ sibi magis accommodata videntur, præsertim, si permutatio fiat cum domesticiis: inquit etiam cum externis, si, quæ vicissim Religiosus permutans recipit, similia sint, aut æqualia.

Laym.

Laym. v. sed quid sentiendum sit, ubi addit, interdum, licet Superior invitatus sit quoad modum, quia talia sunt, ipso non rogato, non tamen invitum esse quoad rem ipsam: proinde culpam mortalem tali permutatione non committi, quamvis illa paupertatis Religiosæ perfectioni repugnet, & occasionem majoris prævaricationis voti incurriendæ præbeat.

12. 5. Non potest mutuò, vel commoda-
tò quidquam ex iis, quæ ad usum ipsi per-
missa sunt, dare alteri absque superioris fa-
cultate.

Leff. lib. 2. de just. c. 41. n. 78. Laym. c. 7.
cit. n. 4. v. secundo.

Ratio est, quia solùm est Usuarius
habens nudum usum facti, ut Nicolaus
III.

c. exiit 3. de Verb. signif.
ait, idque precariò, quamdiu superiori vi-
debitur. Usuarius autem non potest u-
sum rei alteri concedere; hoc enim non est
usuarii, sed usufructuarii.

5. minus 1. & seq. inst. de usu, & ha-
bit.

In rebus tamen parvis, & crebrò oc-
currentibus censetur esse facultas tacita,
vel generalis, saltem ad breve tem-
pus.

Leff. n. 78, cit.
Imò etiam in rebus majoris pretii sàpè à
mortali excusari Religiosus, qui ejusmodi
rem absque superioris facultate commo-
dat, potest; et si enim v. g. liber, quem
commodat, valeat 10. aureos: conse-
quenter, si Religiosus hunc sibi vindicaret,
indubitatò committeret peccatum mortale,
usus tamen talis libri non perpetuus, sed
temporalis tanti non æstimator, ut morta-
lis peccati materia sit. Quare usum talis
libri ad tempus sibi vindicare, vel alteri,
etiam extraneo, concedere non mortale,
sed veniale peccatum erit.

Sanch. lib. 7. moral. c. 19. n. 57. &
c. 20. n. 6. Laym. c. 7. cit. n. 4. v. se-
cundo.

13. 6. Non potest absque facultate superio-
ris rem aliquam donare, alienare, distri-
buere. Et si hoc verum, et si illa ex iis sit,
quas cum ejusdem superioris facultate ac-
cepit; non enim hoc ipso facultatem ha-
bet eam donandi, alienandi &c. nisi sint
talis generis, quæ in hunc finem conce-
duntur, ut aliis denuo donari possint, ut
sunt imagines, rosaria, & similia munulcu-
la; nam si talia Prælatus regularis subditu
suo Religioso donet, vel ab alio donata
permittat, sciens, subditum non indigere
illis ad proprium istius usum, hoc ipso ta-
citate censetur dare facultatem ea donandi
aliis seu domesticis, seu externis, sicut con-
suetum est.

Sanch. c. 19. cit. n. 70. Laym. n. 4.
cit.

Et hoc procedit, et si generalem rerum
R. P. Schmalzgrueber Consilia.

ejusmodi administrationem habeat, ut
sunt Procuratores, Oeconomi &c. non
enim potest eas distribuere pro suo arbitra-
tu, sed solùm ex præcepto, & mente superio-
ris, ita, ut non det alia, nec plura, vel
pauciora, nec meliora, vel deteriora, quàm
scit superiorum velle: qua parte enim rece-
dit à mente superioris, incurrit in vitium
proprietatis; nam ita dispensat, ac si esset
dominus, & ab alterius arbitrio non pende-
ret. Ita

S. Thom. 2. 2. q. 32. art. 8. ibi, oportet,
quod ea, in quibus inferior Superiori sub-
citur, dispenset non aliter, quam ei sit a Su-
periore commissum. Molin. tom. 2. de
J. & J. tract. 2. D. 276. n. 7. ibi, in no-
stra societate Officiales pendere in omnibus
a præscripto, & voluntate, saltem præ-
sumptuæ, ejus superioris, cui subjungunt.

Consequenter ita distribuens committit
furtum, & sumul peccat contra votum: &
qui ab eo accipit, ejusdem furti fit parti-
ceps, & si Religiosus sit, etiam voti præva-
ricator, ut cum S. Thom. & Molin. cit.
advertisunt

Navar. Comment. 2. de regular. n. 9. Leff.
n. 78. cit. v. quarto Laym. c. 7. cit. n.
9.

Sed & ipsi Religionum Prælati paupertatem
violant, & contra justitiæ delinquent, si bo-
na conventuæ aliter expendant, vel donent,
quàm Ordinis sui regula, vel consuetudo,
aut Superiorum Prælatorum voluntas ip-
sis permittit.

Navarr. comment. 2. cit. n. 11. & 23.
Si verò contrà fecerint, donatio, aut alie-
natio erit irrita, & sic donata, vel alienata
manebunt restitutio obnoxia, ex ratione,
quia Prælati non sunt bonorum comunitum
domini, sed solùm administratores.

c. fraternitatem 2. de donation. Sanch. l.
7. moral. c. 19. n. 30. Laym. l. 4. tract. 5.
c. 7. n. 10.

Notant verò DD. requiri materiam nota-
bilem, seu gravem, ut prævaricatio voti
paupertatis mortalis fiat: quanta autem
materia esse debeat, ita definire solent, si-
cut in furto.

Navarr. lib. 3. conf. 75. dub. 3. de regu-
lar. edit. 1. Graff. p. 1. decif. lib. 3. c. 5.
n. 49. Azor. p. 1. lib. 12. c. 12. q. 6.
Sanch. lib. 7. moral. c. 20. n. 3. Laym.
c. 7. cit. n. 11.

7. Non potest Religiosus sine consensu
Prælati sui expresso, vel tacito dare Eleemo-
synas: ubi tamen distinguendum est, an
ex dentur ex bonis conventuæ, an ex ac-
ceptis à secularibus. Si ex bonis Conven-
tuæ, videndum, an ea sit communiatæ,
an verò proprio ipsius Religiosi usui desti-
nata. Ex bonis communiatæ destinatis non
licet privatis Religiosis Eleemosynas dare;
quia non ipsis, sed superiori competit eorum
bonorum administratio.

Palao tr. 16. D. 3. p. 22. n. 3.
(XXXII)

14.

Ex

Ex Rebus vero proprio usui destinatis standum est consuetudini; nam ex hac colligitur expressa, vel tacita superioris voluntas. Quoad Religiosos iter agentes, vel extra claustra in studiis versantes in omnibus Religionibus receptum est, quod moderatas aliquas Eleemosynas facere possint; id enim & pietati, & Religioni consunum est, ut notat

Palao n. 3. cit. cum Suar. tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 15. n. 11. & seqq. ubi

Simul advertit, iisdem Religiosis, extra claustra degentibus per consuetudinem permisum esse etiam donationes alias leves in signum gratitudinis pro beneficio recepto, aut debitae amicitiae intuitu, vel ad conciliandam eorum benevolentiam in favorem Religionis facere. Similiter Procuratori Conventus ex hujus bonis non aliæ permisæ sunt Eleemosynæ, nisi quas facere eidem permittit præscripta illius Religionis consuetudo, & voluntas Superioris præsumpta; alias se gereret non ut Prælati administrator, sed ut Dominus.

Azor. p. 2. lib. 12. c. 10. q. 3. Sanch. lib. 7. moral. c. 19. n. 92. & 94. Suar. c. 15. cit. n. 19. Pal. n. 3. cit.

Sed & Prælatus Religionis in Eleemosynis, & aliis donationibus faciendis observare consuetudinem suæ Religionis debet; hæc enim indicat, quid potestatis habeat.

Suar. l. cit. n. 10. & 11. Pal. n. 3.

15. Quod attinet ad bona, quæ non sunt Conventus, nec in usum ipsius Religiosi destinata, sed accepta à sacerdibus, iterum distinguendum est, nam si ea absolute recipiat Religiosus, & dein tradat consanguineis, vel amicis, non solum contra paupertatem, sed etiam contra iustitiam sic elargiendo peccabit; cum enim bona talia per acceptationem Religiosi subditu incorporentur Monasterio, hoc modo rebus istius abutetur, & idem est, ac si id, quod hoc modo elargitur, ipsi Monasterio per furtum subduxisset.

Laym. c. 7. cit. n. 16. concl. 1. Palao p. 22. cit. n. 4.

Contra est, si Religiosus talia bona, sibi à sacerdili data, non acceptet absolute, sed donanti manifestet, se donantis nomine donaturum consanguineis, vel aliis; tunc enim non videtur peccare vel contra paupertatem, vel contra iustitiam: non contra iustitiam; nam eorum distributio fit ex donantis voluntate, qui tali casu, usque dum talia bona elargiatur Religiosus, dominus illorum manet: non contra paupertatem; quia hoc casu Religiosus non donat, aut tradit aliquid consanguineis, vel aliis, sed ipso mediante donationem sacerdili præstat.

Sanch. lib. 6. de matrim. D. 4. n. 7. & lib. 7. moral. c. 19. n. 74. Suar. c. 15. cit. n. 16. Pal. n. 4. cit.

Idque verum est, etiamsi sacerdalis, pecuniam, vel aliud quid Religioso hoc modo tradens, non designaverit, cui, vel quibus illa sit distribuenda, sed Religiosi arbitrio hoc reliquerit; nam hoc casu sola personarum electio Religioso competit, quæ non est contra paupertatem: non autem pecunia distributio, quippe quam Religiosus ex sola dantis voluntate facit.

Suar. n. 16. cit. Pal. dicit. n. 4.

Difficultas est in casu, quo sacerdalis Religioso concedit pecuniam, usum illius non determinando, sed ipsius Religiosi arbitrio relinquunt, ut nomine ipsius illam expendat in usum, quem ipse Religiosus elegerit. Suar. l. cit. affirmat hoc casu Religiosum sic accipiente peccatum adversus paupertatem, nisi accesserit superioris consensus, ex ratione, quia virtuiter accipit potestatem eam in commodum suum expendi. Palao autem dicit. n. 4. dicit, excusari Religiosum hoc casu posse ab hoc peccato, si acceptam pecuniam, superiore non consentiente, in suum usum non expendat, neque eam voluntatem habeat, quando illam acceptat. Dat rationem, quia eo casu solum pecuniam habet in custodiam absque potestate convertendi illam in suum commodum. Neque obstat, quod sacerdalis tradens pecuniam, nomine suo distribuendam, æquè in Religiosi eam accipientis, ac in aliorum usum eandem concederit; nam esto, sacerdalis hoc modo illam concedat, ipse tamen Religiosus, cui illa conceditur, liber est in acceptatione, ac proinde acceptare illam potest, ut eam distribuat vel in aliorum usum absque superioris consensus, vel cum isto in suum commodum.

8. Non potest Religiosus res, ad certum usum sibi concessas, sine superioris facultate applicare alteri usui, quam ad quem, vel quos à superiori hæc ipsi concessa est; quia concessio hæc limitata est, nec ad aliam dispositionem extenditur, atque adeo est ultius rei absque licentia.

Rodriq. qq. regul. c. 13. q. 29. art. 10. concl. 4. Sanch. libr. 7. moral. c. 19. n. 68. Suar. tom. 3. de relig. c. 15. n. 8. Pal. p. 22. n. 2. Laym. c. 7. cit. n. 4.

¶. tertio violat.

Et hinc à peccato mortali, contra votum paupertatis, si materia gravis sit, Religiosus, in Academia degens, excusari non potest, qui pecunias sibi à monasterio concessas ad viatum, vestitum, libros Theologicos emendos &c. donando, ludendo, aut libris profanis, & inutilibus emendis absunt. Idem dicendum est de Religiosis iter agentibus, vel alia ex causa extra claustra viventibus; nam si talis Religiosus parcius vivendo non omnes pecunias, pro itinere, viatu, vestitu &c. sibi

fibi datas, insumat, non obinde poterit ex sibi subtrahit libro, aut alia emere, eleemosynas facere, alterius usui eas applicare; quia solum pro sustentatione, & necessitatibus ejusdem concessae sunt.

Palao n. 2. cit.

18. Excipitur, nisi aliud consuetudine Religionis receptum sit; nam plures Religiones Religionis suis, extra claustra degentibus, determinatam quotam pro cibo, & potu, aliisque necessariis designant, ea lege, ut nihil amplius teneatur Monasterium eis dare, nec ipsis de residuo rationem reddere, sed suo damno, vel incommmodo sibi assignata expendant. In his pro in Religionibus apertum est, nullum esse peccatum, donare residua, vel illa in aliis usum honestum expendere.

Navar. Comment. 2. de regular. & libr. 3. cons. 75. tit. de Regulari, alias de stat. Monach. & Canon. regul. cons. 3. n. 46. Petr. Navar. lib. 3. de just. cit. 1. dub. 1. n. 158. edit. 2. Molin. tract. 2. de just. D. 276. ¶ Religiosus in conventu. Sanch. l. 7. moral. c. 19. n. 100. Suar. tom. 3. de relig. lib. 8. c. 15. n. 8. Pal. n. 2. cit.

Spectanda igitur est consuetudo Religionum. Et hinc, ubi à Religione Religionis pro vieti &c. nulla assignatur determinata quota (ut in Societate IESU) sed, quæ fuerint necessaria, singulis Religionis conceduntur, nullatenus Religiosus, etiam iter agendo, ea, quæ de sustentatione parcii vivendo sibi subtrahit, in alios usus potest convertere; quia sibi concessorum solummodo usum facti in particulari habet.

Palao n. 2. cit.

19. 9. Non potest Religiosus ex rebus, quæ domi sunt, sine superioris sui consensu aliquid sibi usurpare, cum nihil istorum ipsius sit, sed communis, cuius loco superior administrationem habet. Consequenter, si hoc invito quidquam sibi usurpet, ita usurpando furtum committit, & simul peccat contra votum paupertatis utendo tali re absque dependentia à superiori: quod peccatum erit mortale, vel veniale, prout mortale, aut veniale est in ratione furti, cum eadem sit utriusque materia.

Less. l. 2. de just. c. 41. n. 78. ¶ sept. mō.

Idque procedit, sive sic usurpata sint esculenta, vel poculenta, sive libri, aut alia utensilia: cum discrimine tamen. Nam in esculentis, & poculentis, quæ communiter Religionis sustentationi designantur, si illa Religiosus ex bonis Monasteriis accipiat, gravior requiritur materia, ut dicatur peccasse mortaliter; prout adver- tunt

Sanch. l. 7. moral. c. 21. à n. 31. Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 41.

Layman. l. 5. tract. 5. c. 7. n. 4. ¶ atque hac ferme. Palao tract. 16. D. 3. p. 21. n. 1.

tum quia superiores in hac parte non sunt æque inviti, ac circa alia Conventus bona, per Religiosum subrepta, sed respectu hujus instar patrum cum filiis sese habent; tum quia eo usu parcit aliis rebus, quæ à superiore in sui usum, & sustentationem concedendæ erant. Quantum autem hæc comedibilis estimanda sint, ut occulte accepta censeantur materiam gravem, & peccatum mortale constitutum, juxta Sanch. Suar. Palao l. cit. arbitrio prudentis definitum est, qui id determinabit ex circumstantiis, rei subreptæ qualitate, & modo accipendi. nam si modica accipias, etiam si cum animo firmo perseverandi ea iniqua acceptance,

Sanch. c. 21. cit. n. 31. Pal. p. 21. n.

2. putant, peccatum mortale non committi, nisi, fortè Religioni gravis damnificatio fiat, aliisque Religiosi debita sustentatione preventur. Aliud juxta eundem Palao est, si talia comedibilis simul accipias, ut sic accepta occulte retineas, & paulatim consumas; tunc enim peccares mortaliter, si accepta aurei unius valorem excederent, quippe cum talis acceptio, & retentio gravem deformitatem contineat, & superior circa illam meritò invitus sit. Quod à fortiori procedit, si res accepta esset pretiosa, neque ad communem usum, sed extraordinarium Religionum, vel pro infirmis sit destinata.

Sanch. l. cit. n. 33. Palao n. 2.

Similiter ad peccatum mortale sufficeret minor quantitas comedibilium in casu, quando Religiosus ea non accipit ad usum suum, sed ut illa vendat, vel in externos distribuat; nam in tali usu, utpote Religioni magis nocivo, superior invitus est.

Sanch. c. 21. cit. n. 11. Palao n. 2. cit.

Si verò, quæ ex rebus Conventus accipis, non sunt usu præsentaneo consumptibilia, quales sunt libri, imagines, vestes &c. distinguendum est; nam, si ea accipit Religiosus, ut occulte retineat, atque iis, inscio Superiori, utatur, ne iste possit illa ab eo auferre, manifestum est, quod usus talis mortaliter peccaminosus sit, si per longum tempus e. g. unius anni continuetur.

Suar. tom. 3. de Religion. lib. 8. c. 12. n. 4. & seqq. Palao punct. 21. cit n. 3.

At si non retineat illa occulte, sed aperte habeat, ita tamen cum aliis, quæ ex Superioris licentia habet, immixta, ut Superior ea vix distinguere, & invenire possit, putat quidem

Azor p. 1. lib. 12. c. 12. q. 3.
(XXX3)

Re-

Religiosum, talia sic retinentem, non peccaturum mortaliter, si non in perpetuum, sed ad tempus duntaxat illa retinere velit. Palao tamen n. 3. cit. existimat esse peccatum mortale, si retentio ista producatur in longum tempus; quia talis retentio absque licentia Superioris ipso facto ita occulta est, ut Superior moraliter loquendo sic retentis non possit uti, nec de illis pro libitu suo disponere. Idem juxta dicta n. 9. dicendum, si Religiosus hujusmodi res, à principio ex voluntate Superioris accipiat, postea tamen, ne Superior eas auferat, ita celet, ut non possit pro libitu illas auferre; nam ita celando proprietarum sese efficit, quippe cum præsumatur velle illas irrevocabiliter possidere, & independenter à Superioris voluntate retinere.

21. Suar. c. 12. cit. n. 4. & 6. Sanch. l. 7. moral. c. 19. n. 57. Palao n. 3. cit.
10. Non potest Religiosus ab externis sine licentia Superioris quidquam accipere; sicut enim non potest quidquam retinere sine illius consensu, ita neque acquirere.
- c. cùm ad Monasterium 6. ¶. unde si quicquam, de stat. Monach. & Canon. Regular.
- ibi, unde si quicquam alicui fuerit specialiter destinatum, non præsumat illud accipere, sed Abbat, vel Priori, vel Cellario assignetur. Concordat

Trid. sess. 25. c. 2. de regular.

ibi, Nemini Regularium tam virorum, quam mulieram liceat bona immobilia, vel mobilia, cuiuscunque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus (excepto, si aliqui Officium Administratoris competat) possidere, vel retinere, sed statim ea Superiori tradantur, Conventusque incorporentur. Ratio est, quia quidquid Religiosus donatione, Legato, hæreditariæ successione, vel contractu acquirit, non sibi, sed Ordini Religioso, vel Monasterio acquirit.

- Abb. in c. cùm ad Monasterium cit. n. 2. Sylv. V. Religio. 6. q. 7. Navar. Comment. 2. de regular. n. 30. Molina tract. 2. de just. D. 140. Less. lib. 2. de just. c. 41. n. 78. & sumitur ex can. Abbates 16. caus. 18. q. 2.
22. Facienda tamen in hoc puncto est distinction, an Religiosus ab externis quidquam accipiat, ut sibi illud retineat, & eo, inscio Superiori, utatur, an vero accipiat cum intentione illud Superiori tradendi. Si primum, dubium esse non potest, acceptionem talem, si materia gravis sit, mortaliter peccaminosam esse, ut bene notat

Palao tract. 16. D. 3. p. 21. n. 4.

Et hoc verum est, etiam si secularis, retento talis rei dominio, solum usum illius, sed liberum, & à Superiori independentem in hujusmodi Religiosum transferat.

Azor p. 1. lib. 12. c. 12. q. 2. Less. lib. 2. de just. c. 4. n. 28. Sanch. lib. 7. moral. c. 19. n. 53. Palao n. 4. cit.

Neque ab hoc proprietatis peccato excusat, quod sic donata ab externis, sint comestibilia; nam etiam illorum usus est pretio estimabilis, & voto paupertatis repugnat, si absque Superioris consensu habeatur. Requiritur tamen ad peccatum mortale constitendum in his major quantitas, quam in pecuniis, aliisque materiis, in modo in sic acceptis ab externo desideratur major quantitas, quam in usurpatis ex rebus Monasterii; nam in illis minus, quam in ipsis Superior invitus est.

Sanch. c. 19. cit. n. 53. & c. 21. n. 31. Suar. tom. 3. de Religion. lib. 8. c. 11. n. 41. Palao n. 4. cit.

Si vero secundum contingat, & Religiosus rem accipiat ab externo cum intentione eam Superiori tradendi, sic accipiens raro peccat mortaliter; tum quia Superior frequenter consentit; tum quia ipsi Religioso liberum est, ut rem acceptet, vel repellat, prout ipsi magis placuerit. Quod si tamen Superior esset invitus, & quantitas, eo renuente accepta, foret gravis, non est dubium, talem acceptionem posse per se constitutum peccatum grave; nam, ut notat

Suar. c. 11. cit. n. 32. & Pal. p. 21. n. 5.

ea acceptio, & traditio in Monasterii usum est actus proprietatis, estque usus rei tanquam propriæ.

Similiter contra votum paupertatis peccaret Religiosus, si pecuniam, ab externo datam, reciperet in vim depositi; esto enim, quod contractus talis sit nullus, nullamque obligationem imponat Monasterio, velle tamen, quantum ex le est, eam obligationem subire, & jus Depositi deponenti concedere, Superiori inconsulto, iniquum est, ut cum aliis notat

Palao punct. 21. n. 6.

aliud est, si Religiosus pecuniam, vel aliud quidvis ab externo acciperet in vim cuiusdam puræ, & familiaris custodiz, ut opportuna occasione ex licentia Superioris libros emat, aliisque suis necessitatibus succurrat; nam, licet talis acceptio sœpe sit contra regulas, & constitutiones Ordinis, quippe cum multum minuat in Deum fiduciam, & non parum deroget paupertatis Religiosæ perfectioni, ac splendori, & propterea non sit admittenda, prout loc. cit. advertit Palao, tamen, ut cum eodem monent

Sanch. lib. 7. moral. c. 19. n. 50. Suar. c. 11. cit. n. 45. Laym. c. 7. cit. n. 4. ¶. at vero.

tal is acceptio à vitio proprietatis excusat, eo quod accipiens nec dominium, nec usum, neque administrationem talis pecunia acceptet, sed hæc omnia velit esse

se penes deponentem, solo officio Custodis admisso: quod voto paupertatis non videtur esse prohibitum, ut satis indicat Nicolaus III.

in c. exiit 3. ¶ ad majorem de V. S. in 6.

ubi de FF. Minoribus, in quorum favorem sacerdotes apud syndicu[m] pecunias deponunt, loquens inquit, ipsos Fratres in tali commendatione pecuniae non solum à receptione, proprietate, dominio, sive usu ipsius pecuniae, verum etiam à contrectatione qualibet ipsius, & ab ea pecunia penitus esse alienos. Idem autem, ut Sanch. l. cit. notat, est, sive apud te, sive apud tertiam personam custodiam purae causae depontur, si nolis dominium, usum, aut administrationem acceptare, Superiori in consulo.

24. 11. Non potest Religiosus quidquam expendere in res illicitas, aut vanas: & hoc verum est, etiam si Superior id ei permetteret. Ratio est, quia Superior Religioso suo subdito non potest aliquid contra iura concedere. Jura autem, & Canones prohibent Regularibus quidquam applicari ad res vanas, & illicitas, solumque iis permittunt administrationem bonorum temporalium ad res necessarias, utiles, & honestas. Proinde Religiosus contra votum paupertatis peccat, si quidquam, etiam cum licentia Superioris sui, expendat in turpia, vana, & statim Religiosum indecentia, puta, in vestes sericas, sumptuosa convivia, canes venaticos, equos generosos, picturas profanas, lecti[n]eria pretiosa &c.

Clem. ne in agro Domini 1. defat. Monach. vel Canon. Regul. Less. l. 2. de just. c. 41. n. 78.

25. Eadem ex ratione Religiosus cavere debet, ne habeat superflua, saltem in notabili quantitate, quæ Religiosam mediocritatem notabiliter superant; quia nec Superior potest talia ipsi concedere, cum per Canones prohibitum sit. Idem dicendum de vestibus, & supellec[t]ili pretiosa, ex prohibitione dictæ Clementinæ, ut cum aliis notat

Navarr. Comment. 4. de regular. n. 27.

Si tamen Religiosus talia habens paratus sit omnia ad nutum Superioris relinquere, non est dicendus Proprietarius, ut ex Archidiacono docet

Sylv. V. Religio 6. q. 7. ¶. quartd, quem citat, & sequitur Less. n. 78. cit. cum aliis.

26. 12. Tenetur præstare eam diligentiam in rebus ipsi concessis conservandis, quam usuarius, qui precariō re alienā utitur. Unde, cum Usuarius, qui precariō utitur re alienā, debeat præstare culpam latam.

l. quasitum 8. §. & generaliter 6. ff. de Preclar.

etiam Religiosus eam culpam præstare tenebitur. Et hinc, si res, ipsi ad usum concessas, per suam negligentiam, & culpam latam amittat, destruat, vel deterioreret, peccat contra justitiam, & consequenter etiam contra votum paupertatis, ut cum communis docent

Less. l. 2. de just. c. 41. n. 78. ¶. decimā
Sanch. l. 7. moral. c. 19. n. 115. Laym.
lib. 4. tract. 5. c. 7. n. 6. in princ.

Ratio est, quia proprius dominii actus est posse rem arbitratu suo destruere, deteriorare, perdere &c. Religiosus autem, cui solus usus facti concessus est, non potest talem dominii actum cum proposito formalis, vel virtuali exercere sine violatione voti paupertatis, ergo &c. Conf. quia, si dolo rem usui suo concessam destrueret, vel deterioreret redderet, peccaret contra votum. Ergo etiam, si per culpam latam, quippe quæ dolo æquiparatur.

Imo non defunt, qui in casu, quo res aliqua Religioso concessa est etiam in proprium ipsius commodum, velint eum teneri ex culpa levi, à paritate cum Commodatario, qui culpam leuem præstare debet in resibi commodata in utriusque tam comodantis, quæ suum commodum.

c. un. de commodat. l. in rebus 18. princ. V.
hæc ita. ff. eod.

Sed non videtur hoc ita severè in Religioso interpretandum, ut monet Less. l. cit. Proinde Religiosus hoc casu tantum obligari poterit ad culpam latam præstandam. Ex quo sequitur, eundem, si peculium habeat administrationi suæ commissum, ex eo teneri restitutionem facere Monasterio, cui ex tali destructione, amissione, deterioratione, vel quacunque alia alienatione inutili damnum illatum est, ut notant

Sanch. c. 19. cit. n. 112. Laym. princ.
cit.

Ex quo patet, his omnibus haetenus re censitis modis graviter, vel leviter pro ratione quantitatis rei acceptæ, retentæ, expensæ, consumptæ, destructæ &c. violari votum paupertatis, si id fiat absque Superioris licentia, & consensu expresso, vel tacito. Nunc verò

QUÆRITUR III.

Quando talis acceptio, retentio
&c. constitutat peccatum gra-
ve contra votum?

Multa quidem sunt, quæ hujus questio-
nis resolutionem difficultem reddunt.
Et quidem imo mutatio circumstantiarum,
pro quarum varietate in certis casibus gra-
viter, vel leviter præsumitur Superior in-
vitus esse. 2. Inæqualis rigor paupera-
tis,

27.

OE

28.

tis, qui secundum Religionum regulas, Constitutiones, statuta, consuetudinem in quibusdam major, in aliis minor est. 3. Dissensio DD. quorum aliqui magis, alii minus rigidi sunt in assignanda quantitate materiae, sufficientis ad constituendum peccatum mortale contra votum paupertatis. Hoc certum est, quod violatio hujus voti sit peccatum ex genere suo mortale, ita tamen, ut in ea detur materiae parvitas, & propter hanc peccetur venialiter tantum.

29.

Communis inter DD. sententia est, quantitatem illam, quae sufficiens est ad peccatum mortale furti, etiam sufficientem esse ad constituendum peccatum mortale contra paupertatem Religiosam. Ita nominatim Navar. Cordub. Graff. Rebell. Azor, quos citat, & sequitur

Sanchez. lib. 7. moral. c. 19. n. 3. Lug. D. 3. n. 170. Illung tract. 4. D. 2. n. 212. & ex parte Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 6. n. 8. Palao tract. 16. D. 3. p. 20. n. 2.

Ratio est, quia obligatio Religiosae paupertatis juxta voluntatem ipsorum votorum imitatur naturam obligationis justitiae. Ergo quantitas, quae respectu justitiae gravis est, recte assignatur pro mensura, & regula quantitatis gravis respectu paupertatis Religiosae.

30.

Verum haec Regula nudè spectata non absolvit difficultatem, quae in quaestione praesenti vertitur; cum enim à multis DD. in materia furti non determinetur quantitas aliqua absoluta, sed respectiva personæ, cui fit furtum, & personæ, quae furtum committit, idem DD. admisit hac regulâ, in assignanda quantitate, quae sufficiat ad peccatum mortale contra votum paupertatis, in diversas sententias abeunt.

31.

Aliqui apud Lug. D. 3. n. 127. putant, attendi debere divitias Monasterii. Sed hoc non videtur sufficiere posse; sequetur enim, quod Religiosis etiam ejusdem Ordinis non sit determinatus rigor paupertatis per se loquendo, sed paupertatem cō esse laxiorem, quo unum Monasterium, vel Collegium est ditius altero, & cō ipso, quod forsitan pinguis hæreditas Monasterio cuidam obveniat, jam etiam paupertati in tali Monasterio laxiores habens permitti. Neque obstat, quod ad contrahendum peccatum mortale furti plerique DD. requirant graviorem materiam, si illud fiat diviti, quā si pauperi, aut mediocri fortunam homini; nam peccatum iniustitiae, quod per furtum committitur, secundum probabilem sententiam mensuratur ex damno, alteri illato in bonis fortunæ, quod damnum levius est respectu divitis, quā respectu pauperis: contrā verò peccatum contra paupertatem Religiosam mensuratur ex damno discipli-

næ, seu observantiae Religiosæ, quod non est levius, etiam si Domus Religiosa sit dives. Proinde in peccato contra paupertatem non potest attendi ad divitias majores, vel minores Monasterii, sicut ad majores, vel minores facultates personæ læsæ attendi debet in taxanda quantitate peccati contra justitiam per furtum commissi.

Suar. tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 6. n. 8, quem citat, & sequitur Illung D. 2. cit. n. 219.

Alii, teste Rebell. p. 1. lib. 2. q. 15. n. 22. dicunt, ipsum Religiosum habendum pro filio, respectu cuius, ut damnari possit de peccato furti gravis, facti ab ipso in rebus Parentum suorum, major requiritur quantitas, quam respectu extranei. Sed, præterquam, quod contra hanc opinionem pugnet eadem ratio, quae contra priorem, insuper magna est disparitas inter filium naturalem, & Religiosum, tanquam filium spiritualem. Nam bona patris communiter erunt bona filii, & sic pater rationabiliter est minus invitus: bona autem communis Religiosæ nunquam sunt futura Religiosi particularis; & ideo Superior non habet eandem, quam pater, rationem allicientem ad consensum, sed potius absterrentem, ne consentiat, nempe damnum Religiosæ disciplinæ, & ipsorum bonorum temporalium. Deinde, etiam si Religiosus in hoc puncto consideraret ut filius, hoc tamen parum eidem prodesset; nam etiam reliqui Religiosi ejusdem Monasterii considerari deberent, ut fratres ipsius. Proinde respectu illorum, si v. g. illi essent numero 20. proportionaliter tantum deberet decrescere licentia, quantum decresceret, si idem pater naturalis haberet 20. filios.

Illung D. 2. cit. n. 220.

Itaque tertia, & verior sententia est, quæ cum

Sanch. lib. 7. moral. c. 19. n. 5. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 6. n. 8. Palao tract. 16. D. 3. p. 20. n. 2. Illung D. 2. cit. n. 221. & aliis communiter docet, gravitatem, vel levitatem peccati contra paupertatem Religiosam delumentam esse ex materia furti, spectata sine consideratione ad personas extraordinariæ divites, vel pauperes, aliasque circumstantias, ita, ut respectu voti paupertatis illa materia gravis sit, & grave peccatum constitutus, quae ex se respectu furti gravis esset, illa vero sit levius, & peccatum veniale constitutus, quae ratione furti ex se levius esset, culpamque veniale non excederet. In quo sensu in monitis nostris generalibus bene statuitur regula Generalis per verba, intelligent omnes, eam quantitatem, qua sublata satis esset ad constituendum peccatum mortale contra septimum præceptum, sufficere, ut peccasse adversus votum paupertatis.

judicetur, si quis è nostris rem, ut propriam, vel usurpet, vel alienet absque Superioris facultate.

34. Dixi autem, gravitatem, vel levitatem peccati contra paupertatem defumendam esse ex materia furti secundum se, & seclusis circumstantiis personæ, cui furtum fit. Nam certum est, quod sæpe ob damnum grave, quod inde sequitur, peccatum grave contra justitiam committat is, qui homini pauperi surripit unum, vel duos argenteos; contrà verò spectatò duntaxat damno, quod læsus patitur, leve peccatum in ratione injustitiae esse possit, si quis Regi, vel homini ditissimo furto auferret duos, vel tres florenos: id, quod in materia voti paupertatis juxta num. 4. & 5. non procedit. Non igitur ex diversitate circumstantiarum, puta, facultatum, & personæ, cui furtum fit, vel quæ illud facit, gravitas, vel levitas peccati contra paupertatem defumenda est, sed ex materia, quæ, seclusis his circumstantiis, si furto surriperetur, gravis esset. Talis autem per ea, quæ docent

Suar. c. 6. cit. n. 7. Pal. p. 20. cit. n. 2. Illsung dicit. n. 221. & alii

censeri debet, quæ furto sublata graviter conductit ad actiones humanas, & hominum necessitates sublevandas, seu quæ esset gravis respectu personæ læsæ mediocriter divitis. Proinde hujusmodi quantitas absque facultate Superioris accepta, retenta, vel expensa constitutum peccatum grave contra paupertatem. Putant autem aliqui apud Suarez n. 7. cit. infra aureum non esse censendam materiam graviter suprà dicto fini conducere. Consequenter juxta eosdem non peccabit mortaliter contra votum Religiosus, si infra aureum quid de bonis Monasterii surripiat vel ab externis sine licentia Superioris acceptet, quod tamen juxta eundem Suar. n. 8. nullo modo videatur admittendum, eo quod sit contra commune iudicium recte sentientium de paupertate, aperireturque janua, & nimis datur licentia Religiosis ad violandam paupertatem. Est autem, ut bene Illsung n. 221. monet, in ordine ad violationem paupertatis perinde, sive Religioni ipsi ex illicita acceptione rei eveniat damnum aliquod, vel non; sufficit enim, actionem esse talem, ut de se apta sit in tali quantitate grave damnum inferre, seu graviter justiam lacerare, quippe cui proportionatur obligatio paupertatis: alioquin, si solum damnum fortunarum Monasterii considerari deberet, posset Religiosus sine licentia Prælati sui ab externis accipere quidlibet.

35. Ad declarandam autem adhuc magis materiam istam, notandum imò citius, & in minori quantitate peccari graviter posse contra paupertatem rem consumendo, alienando, vel destruendo, quæ sine licentia præcisè usurpando, vel alteri ejus-

R. P. Schmalzgrueber Consilia.

dem Conventus Religioso concedendo, nam, ut bene advertit Illsung n. 221. consumptio, alienatio, destruētio rei in minori quantitate gravius potest damnum inferre, quæ in majori quantitate nuda usurpatio ad tempus non nimis longum, quo elapsio, res usurpata iterum restituitur integra, & incorrupta: & hinc contra consumptionem, alienationem, destruētionem rei in minori quantitate Superior sæpe gravius est invitus, quæ in usurpatione ejusdem, si ista non continuetur ad longum tempus, & hoc elapsio restituatur integra.

2. In consumptione esculentorum, & poculentorum, ut per illam peccetur mortaliter contra paupertatem, majorem concedendam esse quantitatem, quæ in rebus ad alium usum servientibus; nam etiam major in hujusmodi rebus requiritur valoris quantitas, donec per furtum peccetur graviter contra justitiam. Neque in ordine ad hoc peccatum per se loquendo multum videtur conducere discrimen, utrum res talis accepta sit ex domo Religiosa, vel ab externis; vel enim ab his absolute darur, vel ad usum duntaxat ab ipsis revocabilem, quin velint sic data transire in dominium Monasterii. Si enim primum fiat, cum absolute accepta à Religioso statim transire in dominium Monasterii, idem est, ac si Religiosus, ea sine facultate consumens, consumpsisset bona ipsius Monasterii; si autem secundum, non peccat quidem contra justitiam, utpote utendo re cum consensu domini, violat autem paupertatem.

Laym. l. 5. tradit. 5. c. 7. n. 4. Illsung D. 2. n. 222. videantur, quæ dixi supra num. 19.

3. Sicut obligatio justitiae, & paupertatis Religiosæ eadem mensurâ utuntur quoad gravitatem materiæ, per eundem actum acceptæ, sic per se loquendo eadem mensurâ videntur uti respectu materiæ diversis actibus acceptæ, ita, ut pro diversis casibus coalescant, vel non coalescant in unum peccatum grave contra paupertatem, prout coalescant, vel non coalescant furto successivè sublata in unum peccatum grave contra justitiam, ut bene advertit,

Illsung l. cit. n. 223.

Coalescant in unum peccatum grave 1mò quando ejusmodi violationes leves procedunt ex intentione perveniendi ad sumam respectu justitiae sufficientem ad peccatum mortale. 2. Quando Religioni, vel alteri extraneo afferunt damnum contra justitiam grave, ac involuntarium in ratione damni. 3. Quando ipsi transgressori paupertatis, quia successivè collecta simul detinet, generant lucrum æquale materiæ, sufficienti ad gravem injuriam. Seclusis his casibus, per ea, quæ idem Illsung l. cit. ex

(Yyy)

36.

37.

Card.

Card. de Lug. D. 3. à n. 180.
notat, ejusmodi res leves, per plures transgressiones acceptæ, probabiliter non coalescent in unum, nec prohibentur à Superiori per modum unius sub peccato graviter opposito Religiosæ paupertati. Et hinc, ut idem Eminentissimus author infert, Religiosum non peccaturum mortaliter, si res leves, ad certum usum sibi concessas, sæpius expendat in alium usum, eas alteri domestico concedat, vel ab extraneis offerentibus accipiat, quæ alias Monasterio data non fuissent, aut ex domo Religiosa necessarias, & pertinentiæ facile permittendas sine obtentâ facultate usurpet. Ratio est, quia, seclusis tribus casibus supra relatis, Prælatus per se licquendo, non habet amplius specialem causam posteriores violationes paupertatis ideo prohibendi, quia per eas ex parte objecti completur collectio rerum levium graviter æstimabilis; sed sufficit, si absque comparatione ad præcedentes transgressiones singulas absolutè prohibeat. Quod ex præxi confirmatur; quia nec Prælati solent graviter punire leves acceptiones, sine temporali detimento gravi frequentatas, nec Confessarii quoad has conscientiam injicere.

38.

Porro quænam determinatè quantitas materiae sufficiat ad constituendum peccatum mortale contra paupertatem Religiosam, ut num. 28. dixi, non convenienter inter se DD.

Palao tract. 16. D. 3. punt. 20. n. 2. allegans Suar. tom. 3. de Relig. lib. 8. c. 6. n. 9.
docet materiam gravem contra votum paupertatis censendam, quæ attingit valorem trium, vel quatuor argenteorum, & hinc graviter peccaturum Religiosum contra hoc votum, si ille de re tanti valoris, invito Superiori, disponat; vult enim, gravitatem, vel levitatem peccati contra paupertatem desumendam esse ex voto Eleemosynæ, illamque materiam gravem, vel levem esse, cuius omissione in voto Eleemosynæ gravis, vel levis esset. in voto autem Eleemosynæ dicit, quatuor argenteos esse materiam gravem, peccaturumque mortaliter, qui voto promissos tres, vel quatuor argenteos, erogandos in pauperes, erogare omittit, ob notabilem diminutionem Cultus Divini, tametsi forte, si illi subducerentur furto, non constituerent peccatum grave contra iustitiam, ergo &c. Alii ampliorem admittunt materiam, ut censetur aliquis peccasse graviter contra paupertatem, quorum non pauci ampliant istam usque ad aureum, sumptu nempe in valore antiquo, scilicet trium florinorum. Non puto autem, illum Doctorem inventum iri, qui id ampliet ad tres aureos. In præxi considerandus quoad hoc erit singularum Religiosum in paupertate rigor, & secundum hunc

determinanda quantitas leve, aut grave peccatum in materia paupertatis constitutus.

QUÆRITUR IV.

Quæ licentia Superioris excusat subditum à paupertatis transgressione?

R Esp. 1. licentia hæc debet esse voluntaria Superiori, tandem danti; nam, si metu, coactione, dolo, vel fraude extorquatur, non excusat.

Suar. tom. 3. de Relig. l. 8. c. 11. n. 14. Sanch. l. 7. moral. c. 19. n. 16. Palao tract. 16. D. 3. p. 23. n. 1.

Ratio est, quia fraus, & dulosus talem licentiam ob-vel subreptitiam, consequenter involuntariam facit: metus autem, licet eam reliquat in ratione voluntarii, cum voluntarium non tollat, injuriam tamen infert metum passo, à qua metum inferens in conscientia tenetur cessare; consequenter tenetur ea facultate non uti, ne ipse injuriam, Superiori illatam continuet. Hinc in conscientia tutus non est, qui dum licentiam petit à Superiori, ea tacet, quibus expressis licentia non solet dari, vel ea falso exprimit, quibus non expressis eadem licentia negaretur; quia istam extorquunt fraude, & dolo.

Suar. Sanch. Palao l. cit.

Secus dicendum, si ea taceat, aut falso exprimat, quibus tacitis, vel non expressis, adhuc licentia daretur, darique solet, tametsi difficulter, ut idem DD. notant.

2. Debet esse iusta, seu talis, quam Superior possit concedere. Hinc nulla est licentia in modo si ex Prælato licentia, & voluntate surripias aliena, & de illis disponas; Prælatus enim non habet potestatem disponendi de rebus alienis, invitatis istarum dominis, ergo nec dare ad hoc licentiam potest.

Navarr. Comment. 2. de Regular. n. 21. Petri. Navarr. lib. 3. de restit. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 168. Sanch. c. 19. cit. n. 21. Pal. p. 23. cit. n. 11. contra Suar. c. 11. cit. n. 15.

Similiter 2. nulla est licentia, concessa à Prælato ad pecuniam, vel alias res expendendas in usus turpes, vanos, superfluos: & sic, non obstante hac licentia, Religiosus, res hujusmodi in dictos usus expendens, à vitio proprietatis, & peccato contra paupertatem non excusat.

Navar. lib. 3. c. 3. de regular. Sanch. lib. 7. moral. c. 19. n. 23. Palao tract. 16. D. 3. p. 23. n. 4. Less. lib. 2. de just. c. 41. n. 78. ¶ non.

Ratio est, quia Prælato, utpote non Dominus, sed Disponenti, & Administratori bonorum

rum Monasterii non permisum est illa distribuere in quemcunque usum, sed in usum honestum, pium, & Religioni congruum, igitur neque Religioso sibi subdito dare ejusmodi potestatem potest. Imò 3. is, qui à Religioso pecunias accipit, in usus turpes, vanos, & superfluos expensas, per se obligatus est Monasterio illas restituere; quia accepit illas ab eo, qui eas dare non poterat, & contra voluntatem Religionis, quæ illarum est domina.

Sylv. V. Religio 6. q. 7. Petr. Navar. de refit. lib. 3. c. 1. dub. 3. n. 138. Molin. tom. 1. de just. D. 140. ¶ si aliquid. & tom. 2. D. 276. Sanch. l. 7. moral. c. 19. n. 30. Laym. l. 4. tract. 5. c. 7. n. 4. Palao p. 23. cit. n. 14.

41. 3. **Licentia** hæc potest esse vel expressa, vel tacita, vel præsumpta. Expressam, si data sit à Praelato ad usus necessarios, honestos, aut utiles, certum est sufficere. Tacita, & præsumpta sufficit præcipue in sequentibus casibus. 1. Quando id, de cuius licentia agitur, in expresso contentum, aut cum eo connexum, vel ipsi accessorium est: qualis est, si Superior Religioso subdito dat licentiam peregrinandi, nec prohibet aliquid accipere, & accepta expendere.

Suar. c. 11. cit. n. 7. Pal. p. 23. cit. n. 7.

nam eo ipso ad sic data acceptanda, & ex pendenda concessisse censetur licentiam. 2. Quando Superior commodè adiri non potest, & urget occasio acceptandi, retinendi, vel expendiendi.

Suar. l. cit. n. 3. Less. c. 41. cit. n. 79. Pal. p. 23. n. 6.

Ratio est, quia ex benigna interpretatio ne voti paupertatis præsumi debet illud non extendi ad casum, quo expressa licentia est moraliter impossibilis. Ut tamen eo casu Religiosus rem acceptam tutâ conscientiâ retinere possit, ut rectè notat

P. Wiesner ad tit. de stat. Monach. & Canon. regul. n. 35.

debet acceptationem talis rei manifestare Superiori; quia licentia sic præsumpta tantum vim habet pro re accipienda, non autem, si postea adiri Superior possit, pro illa retinenda. 3. Quando consuetudine alicius Religiosus ita receptum est, ut Religiosi subditi sine expressa licentia Superioris sui possint aliquid recipere, retinere, vel expendere, & Superior hanc consuetudinem non revocat, cùm possit.

Suar. c. 11. cit. n. 7. Sanch. c. 19. cit. n. 7. Laym. c. 7. cit. n. 4. Palao p. 23. cit. n. 4.

nam, quando non revocat talem consuetudinem Superior, ea omnia approbare censetur, quæ, & quomodo per consuetudinem introductam permittuntur. 4. Si Superior conscientio, & non contradicente, cùm facile possit, Religiosus subditus ali- R. P. Schmalzgrueber Consilia.

quid recipiat, retineat, usurpet, expendat; quia in ea dissimulatione virtualiter continetur quædam approbativa voluntas.

can. error 3. & can. consentire 5. dist. 83. Laym. n. 4. cit.

Secus est, si Superior solum taceat, & non contradicat ex verecundia solum, aut metu querelarū, vel aliorum incomodorum; nam ita tacens non tam consentire, quæam ejusmodi liberam acceptationem &c. tanquam minus malum tolerare intelligitur.

Navarr. conf. 2. de regular. n. 22. Men- doz. Quodl. q. 8. concl. 7. Rodriq. qq. Reg. tit. 3. q. 29. art. 11. Sanch. c. 19. cit. n. 12. Suar. c. 11. n. 8. Pal. p. 23. n. 7.

QUÆRITUR V.

An licentia præsumpta sufficit etiam casu, quo Superior adiri potest, non tamen aditur ob respectum aliquem humanum, pudorem, vel aliam similem difficultatem?

Ratio dubitandi est, quia licentia, quæ solum præsumitur, defacto non extat, sed solum creditur futura. Atqui consensus, qui solum creditur futurus, facultatem de præsenti dare non potest, aut efficiere, ut nomine Superioris disponat subditus. ergo &c.

Sed dicendum, eo casu sine vitio proprietatis, & violatione voti paupertatis rem temporalem accipi, retineri, expendi posse à Religioso, modò præsumere possit, Superiori non esse absolute invitum, licet ipse modus aliquo modo displateat. Ita

S. Thom. 2. 2. q. 32. art. 8. ad 1. Sylv. V. Eleemosyna. n. 6. Navar. comment. 2. de regul. n. 20. Petr. Navar. de refit. lib. 3. c. 1. p. 3. dub. 1. n. 160. Azor p. 1. lib. 12. c. 12. q. 2. 3. & 4. Valent. 24. 2. D. 10. q. 4. p. 3. post init. Sanch. c. 19. cit. n. 4. Suar. c. 11. n. 4. Less. c. 41. n. 79. ¶ crediderim. Laym. c. 7. n. 4. sufficit. Pal. p. 23. n. 8. & alii communi- niter.

Ratio est, quia votum paupertatis non violatur acceptione, quæ non sit nomine proprio sed cum dependentia, & subordinatio ne ad voluntatem Superioris, atqui cum tali dependentia jam agit, qui sibi persuaderet, Superiori, si rogaretur, facile consensum, & quoad ipsam rem, ipsamque ejus acceptationem absolutè non esse invitum, licet istius modus aliquo modo eidem displateat. ergo &c. Conf. 1. quia talis præsumptio de voluntate domini sufficit ad excusandum furtum

1. inter omnes 46. §. recte 7. ff. defurr. igitur multò magis sufficiet ad excusandum à vitio proprietatis. Conf. 2. quia (Y y 2) eadem

eadem licentia præsumpta sufficit Religioso ad Eleemosynam dandam de rebus Monasterii, igitur etiam sufficiet ad aliquid accipendum, & Monasterio acquirendum.

43.

Qualis autem cognitio voluntatis hujus futuræ desideretur, an certa, an probabilis sufficiat, variant DD. Plures affirman, requiri certam; alias erit periculum operandi absque ulla licentia, & contra Superioris voluntatem. Ita

Molin. tract. 2. de just. D. 276. circa fin.

Petr. Ledelm. tom. 2. Summ. tract. 8. c.

21. diffic. 7.

Verius tamen est, probabilem cognitionem sufficere, quia sic operans moraliter certus est de voluntate Superioris, neque periculum morali operandi sine licentia ejusdem exponitur, licet physico exponatur. Ita

Navar. comment. 2. deregul. n. 20. Men-

doz. quodl. 8. concl. 8. Less. c. 41.

n. 79. ¶ crediderim. Sanch. c. 19.

n. 13. fin. Suar. c. 11. n. 11. Pal. p.

23. n. 8.

Interim per talem acceptationem, & bonorum dispositionem, si hæc fiat ex licentia præsumpta Superioris, & hic commode adiri possit, ferè semper peccatum veniale committitur; quia Superior hanc clandestinam, & furtivam receptionem, & dispositionem, utpote observantie Religiosæ, & paupertatis puritati satis adversam, merito ægre fert. Sed quia hæc contradic̄tio solum est de modo clandestino, & furtivo, non de ipsa receptione, & dispositione, culpam venialem non excedit, prout loc. cit. advertunt

Nav. Less. Sanch. Suar. Laym. Pal. &c.

44.

Aliud est in casu, quando Superior quidem sine difficultate licentiam daturus es-
ser, si peteretur, rationabiliter tamen existi-
maretur, quod eam nolit concedere, nisi
actu petatur; tunc enim extra casum, quo Su-
perior præsto non est, & res urget, non adest
consensus præsumptus, nec excusat Religiosus à violatione paupertatis circa ipsam
substantiam; alioquin, ut bene cum aliis no-
tat

Less l. cit.

omnes ferè donationes, acceptationes, & usus, qui à Superioribus concedi petenti-
bus solent, in Religione absque expressa
venia essent lici: quod esset evertere obe-
dientiam regulari. Ratio est, quia non
eo ipso cessat vinculum legis, quod Su-
perior dispensaret, si peterem; per hoc enim
non dispensat re ipsa: nec ideo rem aliquam
retinere possem, quia dominus illam dona-
naret, si rogarem; nam per hoc non do-
nat re ipsa. Proinde ad licet utendum li-
centiæ præsumptæ non solum requiritur, ut
Superior licentiam concederet, si subditus
illam peteret, sed etiam, ut re ipsa censea-

tur concedere, quamvis non petas, & ut ipse in talibus circumstantiis eundem non obliget ad illam petendam, eo ferè modo, quo ad hoc, ut vinculum legis per Epikiam cesseret, requiritur, ut legislator tali casu non intendat subditum obligare vel ad agendum secundum legem, vel ad pe-
tendam dispensationem. Solum ergo ta-
lis præsumpta licentia locum habet, quan-
do subditus Religiosus scit, vel bona fide
putat, eum Superioris erga se affectum el-
se, ut libenter esset concessurus, si sciret
ipsum talire egere, vel tale quid desiderare;
tunc enim censetur habere ex voluntate Su-
perioris, saltem virtuali, quæ in illo affectu
latet.

QUÆRITUR VI.

*An sufficiat licentia debita, sed
petenti negata?*

Affirmat Mendoza quodl. 9. in fin. rationem 45
dat; quia Superior tali casu facultatem negans non fungitur suo officio, ejusque indiscreta voluntas nulla est; & subditus, sicut ad obedientiam tantum rationabilem, sic etiam ad observantiam paupertatis rationi consentaneam se obligasse cen-
setur.

Sed, præterquam, quod non facile præ-
sumendum sit de Superiori, quod licen-
tiæ irrationaliter neget, vel negaturus
sit, cum pluribus rationibus, subdito oc-
cultis, moveri possit, quæ negationem li-
centiæ cohonest: concessio tamen casu, quod Superior Religioso suo subdito præter
morem aliorum Prælatorum ejusdem Ordinis indiscretè neger vel negaturus cre-
datur licentiam ad accipendam, retinendam, vel expendendam rem, quæ talis
est, ut illam accipendi &c. licentiam de-
beret concedere, male tamen infertur,
quod iste adversus paupertatis votum pos-
sit procedere, sicut male infertur, eum,
qui voto castitatis obstrictus est, posse uxo-
rem ducere, dispensatione non obtentā,
quando hæc eidem imprudenter, & præter
consuetum negatur. Quare cum

Palao tract. 16. D. 3. p. 23. n. 10.

Distinguendum est, an licentia sit debita ex
parte Prælati tantum, an etiam ex parte sub-
diti, & quod iste à Religione, aut ab ipso
jure natura jus habeat, ut res, quam petit,
eidem concedatur. Si hoc secundum, ut
votum non violetur, sufficit licentia præ-
sumpta à Superiori, quam dare deberet, si
rationabiliter ageret, et si iste hic & nunc
imprudenter eandem neget. Et ob hanc
causam, si Prælatus subdito suo regulari
neget necessaria ad vietum, & vestitum jux-
ta morem receptum Religionis, potest iste
hæc ab externis accipere, et si Prælatus ad

46

49.

sic accipendum neget licentiam; quia ad illa jus à Religione habet, quod Prælatus non potest tollere, cùm obligare subditum ad paupertatem strictiorem, quām sit ea, quām promisit, nequeat. Item, si sublevanda sit inopia extremitate indigentis, & aliunde illa sublevari nequeat, quām ex bonis Monasterii in casu, quo istud à Superiori denegatur, potest subditus, aliā licentiā non obtentā, in ea necessitate indigenti succurrere; quia ad hoc ab ipsa natura jus, imo obligationem habet.

47. Aliud dicendum, si primum contingat, & licentia sit tantum debita ex parte Prælati, & hæc ab ipso negetur; nameo casu Religiosus, absque alia licentia accipiens, retinens, vel dispensans, à voti transgressione non excusatur. Ratio est, quia votum Paupertatis violat, qui nomine proprio, & sine submissione, ac dependentia à voluntate Superioris aliquid accipit, retinet, dispensat. hoc autem fieret, si Religiosus ageret contra voluntatem Superioris, etiam irrationaliter. ergo &c. Conf. 1. quia etiam obedientia violatur, quando Superiori, irrationaliter imperanti id, quod sine peccato facere potest subditus non obtemperat. 2. Quia hoc modo observantia paupertatis, & disciplinæ regularis facile in discrimen adduceretur; nam subditi, ad laxitatem proni, facile tibi persuadent, indiscretè, & irrationaliter negari, quæ secundum regulæ accusationem à Superiori laudabili zelo non indulgentur. 3. Quia videtur in hoc casu esse paritas cum pauperibus, qui si non extremitate, sed gravi duntaxat necessitate laborent, non possunt divitibus sine peccato auferre aliquid, licet hoc illi eisdem irrationaliter, & per sordidum negent.

48. Præter licentiam particularem est & alia Generalis, quæ & ipsa, si legitima sit, sufficit, ne Religiosus, si per hanc aliquid det, accipiat, retineat, vel usurpet, contra votum paupertatis peccet. Quoad quas res autem, & quoque in singulis Ordinibus Religiosis, & Monasteriis hæc licentia Generalis concessa censeatur, horum statuta, constitutiones, & consuetudines consideranda sunt. In Monasteriis tamen bene ordinatis non conceditur hæc facultas paucis omnibus, nisi in rebus minoris momenti, & crebro occurribus.

Less. l. 2. de just. c. 41. n. 79.

QUÆRITUR VII.

Quenam pœna imposita sint violentibus paupertatem?

49. Resp. jure Canonico tres tantum pœnae reperiuntur statuta. 1. Peccans contra votum paupertatis, si fuerit convictus decessisse retinendo rem tanquam proptiam,

privatur sepulturâ Ecclesiasticâ, & corpus demortui cum pecuniâ abjicitur in sterquilinum.

c. Monachi 2. & c. cùm ad Monasterium 6. de stat. Monach. & Canonic. regul.

Quodsi verò in loco sacro Religiosus proprietarius sepultus sit, extrahi inde debet, si absque scandalo hoc fieri possit.

c. super quodam 4. tit. eod.

Quod spectat ad pecuniam, quam Religiosus Proprietarius penes se absque licentia Superioris retinuit, illa quidem tota, considerato rigore juris, & exemplo S. Gregorii l. 4. Dialog. c. 55. simul cum illo sepelienda esset. At ex æquitate, & benignitate pars quælibet sufficit arbitrio judicis, reliquis in usus utiles reservatis; quia etiam per partem abunde perditio Proprietarii significatur.

Abb. ad c. cùm ad Monasterium cit. n.

15. Joan. Andr. ibid. n. 4. Greg. Lop. lib. 14. n. 3. tom. 7. art. 1. Sanchez l. 7. moral. c. 20. n. 11. Laym. lib. 4. tract. 5. c. 7. n. 22. Palao tract. 16. D. 3. p. 24. n. 1.

2da Pœna est expulsio Proprietarii ex Conventu.

c. ad Monasterium cit.

at hæc pœna correcta est, ne Religiosis detur occasio ad vagandum: & loco illius Religiosi Proprietarii detruduntur in carcere, ibique pro qualitate culpæ plecti debent.

c. fin. de Regular. Abb. l. cit. n. 13. Sanch. & Laym. l. cit. Pal. dict. p. 24. n. 2.

3ti. Privatur voce activâ, & passivâ per biennium, aliisque pœnis juxta Religionis constitutiones plectitur. Ita statutum est per

Trid. Sess. 25. c. 2. de Regular.

Porro circa has pœnas duo sunt animadvertisenda. 1. eas non incurri ante sententiam judicis: quod de privatione Sepultura Ecclesiasticæ, & reclusione in carcere claram est. De privatione vocis activæ, & passivæ satis indicant verba illa *Deprehensus convictusque fuerit, quæ actionem judicis sonant.*

Sanch. c. 20. cit. n. 14. Pal. l. cit. n.

4.

2. Eas pœnas statutas esse non cuicunque vitio proprietatis, sed solum retentio: & hinc, eti Religiosus convinceatur accepisse sine licentia, vel acceptum expendisse, nisi tamen ondictus fuerit retinere, prædictæ pœnae non subjacet.

Sanch. n. 13. Laym. c. 7. in fin. Pal. n. 4.

Responsio ad dubium num. 1. prout situm.

DICENDUM, doctrinam, in hoc num. relatam, quoad præxim. & for. (Yy 3)

rum internum omni carere probabilitatis specie. Nam imò ut dictum est ad questionem 1^{am} potest Religiosus peccare graviter contra paupertatem, quin peccet graviter contra iustitiam in punto furti: ex ratione, quia, ut dictum est ad questionem 2^{am}, 2do contra votum paupertatis peccat, qui re aliquā tanquam propriā utitur; quod sit, quando rem aliquam seu domi suę, seu foris, sine Superioris sui licentia expressa, tacita, vel præsumptā, accipit, retinet, absimit, donat alteri, destruit &c. Et quidem hoc peccatum grave, vel leve est pro quantitate materia. Porro 3. per dicta ad questionem 3^{iam} licet communis sententia DD. sit, quantitatem illam, quæ sufficiens est ad peccatum mortale furti, etiam sufficientem esse ad constituendum peccatum mortale contra paupertatem Religiosam, hæc tamen regula non debet nudè spectari; nam, ut dictum est n. 30. & duobus seqq. in materia furti, plerique DD. admittunt quantitatem respectivam, ita, ut ad constituendum peccatum grave in ratione furti major requiratur in divite, quam in paupere, in filio quam in extra-neo &c. non tamen hoc discrimen procedit quoad mensurandam gravitatem peccati contra paupertatem Religiosam, quippe in qua per ea, quæ dicta sunt num. 33. & 34. 4. gravitas, vel levitas peccati desumi debet ex materia furti, in quantum illa, sine respectu ad personas, secundum se gravis, vel levis esset. Pro gravi autem secundum se materia censeri debet, quæ furto sublata, graviter conducebat ad actiones humanas, & hominum necessitates sublevandas. In quo

5. multum interest, an Religiosus solum utatur re aliqua absque licentia Superioris, quam deinde post usum restituet integrum; item an, quæ sine licentia accipit, sint esculenta, & poculenta; & deinde, an simul rem aliquam accipiat in quantitate, an verò successivè per plures transgressiones leves: Nam per dicta num. 35. & duobus seqq. major requiritur quantitas in usu duntaxat rei, salvâ substan-
tiâ, quam in consumptione; item in poculentis, & esculentis, quam in aliis rebus ad alium usum servientibus; nec minus in pluribus acceptationibus levibus, quam in una gravissimul acceptâ, vel re-tentâ sine licentia. 6. Quoad res esculentas, & poculentas communis DD. sententia determinationem quantitatis, sufficiens ad constituendum peccatum gra-
ve contra paupertatem, relinquunt arbitrio prudentum, regulando ex qualitate rerum, aliisque circumstantiis. In aliis rebus per ea, quæ dicta sunt num. 38, quidam eam definiunt ad valorem trium, vel quatuor argenteorum. Qui benignissimi sunt, eandem ampliant ad unum au-
reum; neminem autem inveni, qui do-
ceat, valorem trium aureorum etiam in Monasterio ditissimo, constituere ma-
teriam levem quoad violationem pauper-
tatis. Atque ideo opinio, ita laxas paupertatem, videtur neutiquam tolerari posse, ipseque Arbogastus condemnandus erit de violata graviter paupertate, etiam si longè minorem summam clepisset, quippe cum nullus Superior, etiam in locupletissimo Monasterio, præsumatur non esse graviter invitus. Ita salvo meliore &c.

CONSILIO LXI.

In causa locationis conductionis rei Ecclesiastice.

S U M M A R I U M.

1. *Facti species.*
2. *Res immobiles Ecclesia non permittuntur lo-
cari absque solennitate ad longum tempus.*
3. 4. *Excipiuntur res modica, Ecclesia parum uti-
les.*
5. 6. *Deciditur posse in substrato casu fieri locatio-
nem absque solennitate.*

FACTI SPECIES.

I.

Habet Monasterium S. Juliani quandam Cauponam, à multis jam annis cre-
tam, quæ jus quidem vendendi vi-
num, cerevisiam
praxandi &c. nul-
los tamet alios fun-
dor, vel bona immobilia possidet. Sole-

bat hospitium istud hucusque locari de anno in annum. Vellit autem Reverendissimus loci Prælatus nunc illud locare ad vitam Conductoris; idque ob sequentes rationes. 1° quia ad brevius tempus sibi locatum nemo, Oeconomia perius, & mediis instructus illud vult acceptare. 2° quia ex annua ejus locatione haec-nus Monasterium plus detrimet, quam emolumenti accepit. Exemplum est ulti-
mus